

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?

Kaakkois-Suomen ELY-keskus yhtyy ELY-keskusten yhteiseen lausuntoon ja toteaa lisäksi seuraavaa:

Kaakkois-Suomen ELY-keskus toteuttaa yhdessä neljän muun ELY-keskuksen kanssa Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa. Ohjelman toimeenpanossa on vahvistunut ymmärrys siitä, kuinka kriittisen tärkeitä maatalouden perustehtävään liittyvät myönteiset näkökulmat ovat ilmastokeskustelussa ja -politiikassa. Tämä havainto koskee erityisesti lausuntopyynnön ensimmäistä kysymystä: 1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?

Ehdotettu sopeutumissuunnitelma asettaa kotimaiselle maataloudelle tehtävän negatiivisten lähtökohtien kautta: ilmastonmuutos vaikeuttaa maataloutta ja vaikeuksiin pitää sopeutua. Myös hillintää koskevissa kansallisissa strategiapapereissa alkutuotanto on esillä ensisijaisesti kielteisten lähtökohtien kautta: maatalous aiheuttaa päästöjä, joita pitää vähentää.

Ehdotetusta suunnitelmasta puuttuukin kaksi olennaisesti maatalouteen, ruokaturvaan ja huoltovarmuuteen liittyvää lähtökohdiltaan myönteisempää ja rakentavampaa näkökulmaa.

1. Globaalisti heikkenevät ja samaan aikaan Suomessa jopa parantuvat maatalouden toimintaedellytykset kasvattavat suomalaisen maataloustuotannon tarvetta ja arvoa sekä suhteellista kilpailuetua (mm. kasvava lämpösumma / pitenevä kasvukausi, uudistuvien vesivarojen käyttö)

2. Ilmastonmuutos tarjoaa suomalaiselle maataloudelle uhkien lisäksi myös mahdollisuuksia (esim. uudet viljelytavat ja -kasvit)

Globaalisti heikkenevät maatalouden toimintaedellytykset kasvattavat suomalaisen maatalouden arvoa. Ilmastonmuutokseen liittyy uhkien lisäksi siten myös mahdollisuuksia. Näitä näkökulmia

yhdistää yhteys maatalouden myönteiseen perustehtävään: kotimaisen maatalouden tehtävä on tuottaa ruokaa. Ilmastonmuutoksen takia tämän perustehtävän merkitys kasvaa.

Suunnitelmaa laaditaan aikana, jona maatalous on jo pitkään ollut suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Viimeaikainen energian ja muiden keskeisten tuotantopanosten kustannusten voimakas nousu on entisestään heikentänyt maatalojen tilannetta. Tämän vuoksi olisi erityisen tärkeää saada maatalouden asema ilmastonmuutoksessa kirjattua suunnitelmaan todenmukaisella ja rakentavalla tavalla. Nykymuodossaan ehdotettu suunnitelma toistaa ja vahvistaa asetelmaa, jossa maatalous nähdään ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa ja keskustelussa ennen kaikkea ongelmien kautta. Pahimmillaan näin painottuva politiikka sekä keskustelu ohjaavat maatiloja lopettamaan sopeutumiseen liittyvät investoinnit tai jopa koko toimintansa.

Kansallisessa ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmassa on tärkeää nostaa tasapainoisesti esiin myös edellä mainitut maatalouden perustehtävään ja globaaliin asetelmaan liittyvät näkökulmat. Strategisen asetelman todenmukainen ja tasapainoinen hahmottaminen tukee myös muiden näkökulmien huomioimista.

2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutusskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)

-

3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)

-

4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastrukturi ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveyden suojele ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojele' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

-

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

-

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

-

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

-

Kailasto Hanna
Kaakkois-Suomen ELY